

Informe de resultats

**XI Trobada d'Equipaments d'Educació
Ambiental i Ús Públic de la Xarxa de Parcs
Naturals**

Diputació de Barcelona

Juliol de 2019

Índex

Presentació	3
Metodologia de treball	5
Anàlisi de necessitats	6
Oportunitats i elements facilitadors	13
Propostes d'acció	18
Valoració de la jornada	21

Annex

1. Presentació

La Diputació de Barcelona, a través de la Gerència de Serveis d'Espais Naturals, va convocar la **Trobada de la Xarxa d'Equipaments d'Us Públic i Educació Ambiental de la Xarxa de Parcs Naturals (XPN)** el passat dijous dia 4 de juliol de 2019. La trobada estava centrada en la metodologia de l'Aprenentatge Servei (ApS) i el Servei comunitari, un requeriment obligatori per al curs escolar 2019-2020 i la reflexió i potencialitat que tenen els Espais naturals per acollir aquest tipus d'iniciatives.

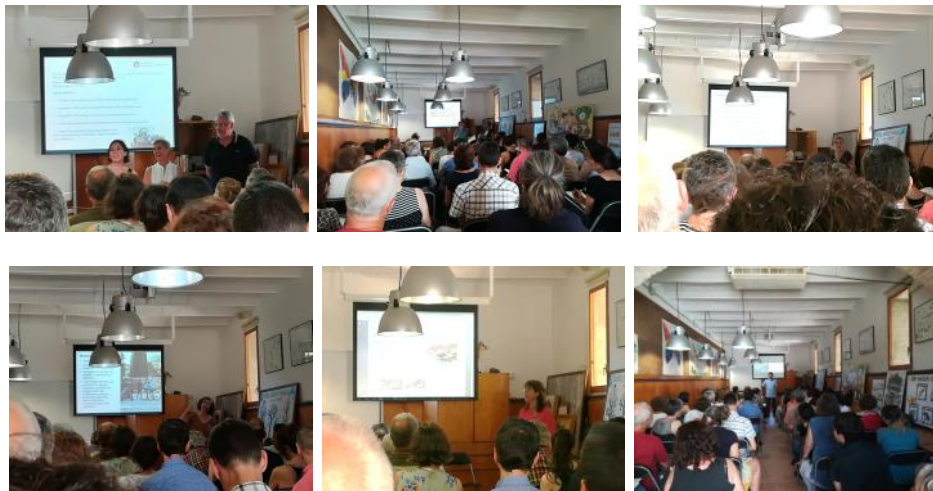
La voluntat era debatre el marc teòric i conceptual de la metodologia ApS i presentar casos reals que s'han dut a la pràctica en l'àmbit de la Xarxa de Parcs Naturals (XPN). Més enllà d'aquesta presentació, però, es va organitzar un debat i reflexió amb les persones participants per analitzar com es poden atendre casos de Servei comunitari a la XPN.

La jornada es va adreçar als equips tècnics vinculats a l'ús públic i l'educació ambiental de les gerències d'Espais Naturals i Medi Ambient de la Diputació de Barcelona i als representants de les empreses i entitats que gestionin programes o equipaments concessionats o conveniats amb la XPN, dins l'àmbit de l'educació ambiental i ús públic. Van participar-hi unes 50 persones.

El programa de la jornada va ser:

- 9.00 h** Arribada dels assistents i esmorzar conjunt, als jardins de Can Miravitges.
- 9.45 h** Paraules de benvinguda
- 10.00 h** Ponència marc: «Aportacions de l'Aprenentatge Servei a l'educació ambiental»;
- 10.45 h** Exposició de casos amb metodologia d'ApS o servei comunitari en espais natural
- 11.30 h** Pausa cafè.
- 11.45 h** Debat en grups de treball
- 14.30 h** Dinar als jardins de Can Miravitges.
- 15.30 h** Presentació de conclusions dels grups de treball.
- 17.00 h** Visita guiada a la Masia Can Miravitges.
- 17.30 h** Fi de la trobada.

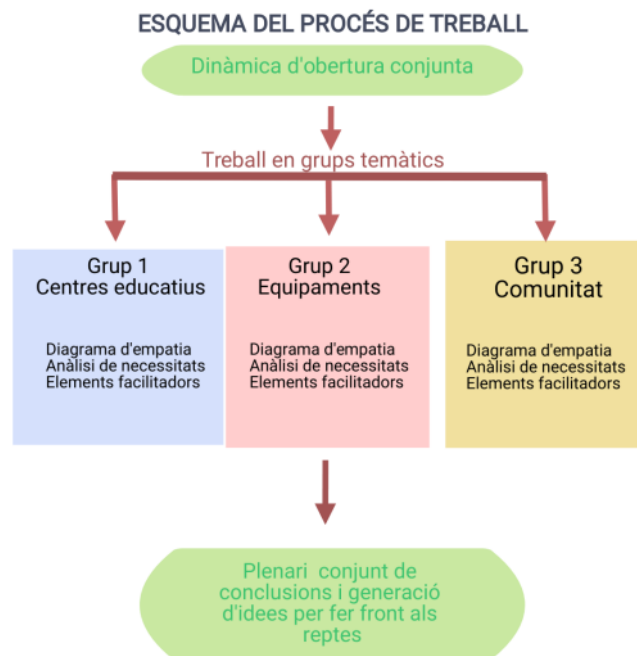

Aquest document recull les principals conclusions de la reflexió realitzada conjuntament després de les presentacions d'experiències.

2. Metodologia de treball

Per facilitar la comprensió de l'informe, a continuació es recull de manera sintètica la metodologia utilitzada. La dinàmica de treball va seguir un itinerari de reflexió en quatre passos:

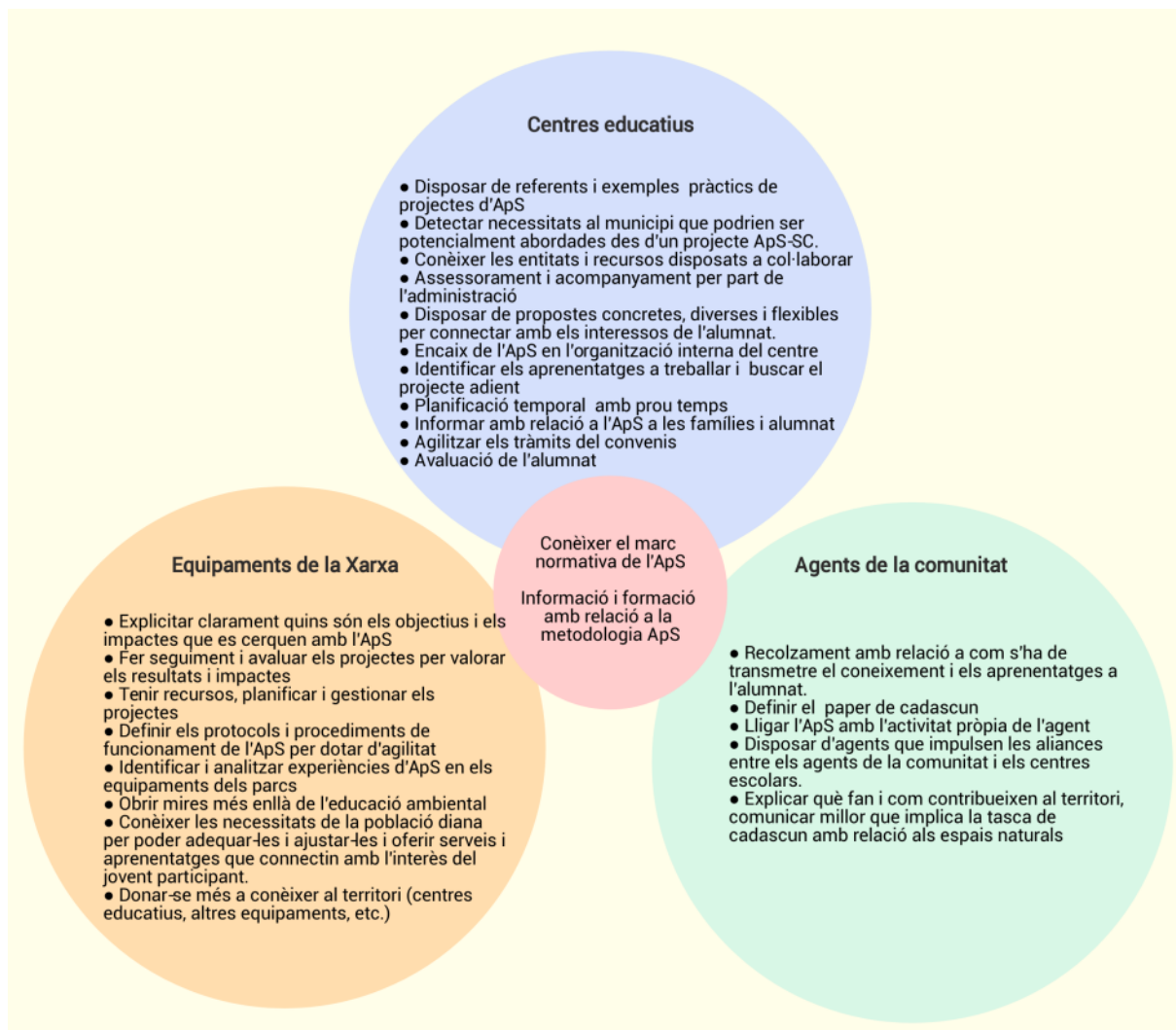
- Dinàmica d'obertura i activació amb relació als tipus d'aprenentatges que poden oferir els espais naturals als projectes d'APS.

- Distribució de les persones participants en tres grups, cadascun dels quals centrava el treball en un perfil diferent del mapa d'agents implicat en l'Aprenentatge Servei: centres educatius, equipaments de la Xarxa, agents de la comunitat.
- Elaboració del mapa de necessitats i oportunitats de l'ApS als Espais naturals.
- Generació d'idees que puguin donar resposta les necessitats detectades, minimitzar les dificultats i potenciar les oportunitats.

3. Anàlisi de les necessitats

L'exercici de construcció dels mapes d'empatia pretenia que els i les participants connectessin i empatitzessin¹ amb la diversitat de perfils implicats en un projecte d'ApS i Espais naturals. La finalitat era extreure les **necessitats** plantejades des de cada agent per construir el **Mapa de necessitats** que tenen o poden tenir per fer un projecte d'APS en un espai natural.

MAPA DE NECESSITATS

¹ Podeu consultar els **mapes d'empatia elaborat per** cada grup amb relació a cada agent a l'Annex.

Anàlisi de les necessitats dels centres educatius

Formació del professorat

El professorat dels centres necessita formar-se en la metodologia ApS, ja que tot i que existeix alguna acció formativa en aquest àmbit es tracta d'una formació molt limitada.

Conèixer la normativa

El professorat i els centres necessiten conèixer què diu la normativa i com es regula l'ApS-SC: aclarir dubtes amb relació al seu funcionament, quines responsabilitats té cada agent, quines accions es poden fer i quines no en el marc d'un projecte d'ApS, etc.

Disposar de referents i exemples

Atès que és un tema molt nou per molts centres, és important que es puguin aportar referències i exemples pràctics de projectes d'ApS que s'hagin realitzat. No tant perquè hagi de replicar la mateixa experiència, sinó per inspirar i aterrar a la pràctica els conceptes teòrics de la metodologia.

Assessorament i acompanyament per part de l'administració

En el procés d'implementació dels ApS-SC, les escoles necessiten un cert acompanyament i assessorament de com s'ha de dur a terme. Aquest suport generalment es dona des del Centres de Recursos Pedagògics.

Detectar necessitats al municipi

Donat que una de les finalitats de l'ApS-SC és fer un servei que provoqui una millora en la comunitat, els centre educatius necessiten conèixer quines són les problemàtiques o necessitats existents en el seu entorn més proper susceptibles de ser abordades des d'un projecte ApS-SC.

Conèixer les entitats i recursos disposats a col·laborar

Els centres educatius necessiten conèixer les entitats i els recursos que tenen al seu entorn i que podrien tenir una predisposició a col·laborar en aquest tipus de projectes. No és necessari que tinguin propostes tancades, ja que aquestes es poden construir plegats, però sí un cert interès o idees de què es podria fer.

Disposar de propostes concretes, diverses i flexibles

Tenint en compte que l'alumnat té inquietuds i interessos molt diversos, les escoles necessiten poder oferir un ventall de propostes d'ApS concretes, diverses i flexibles, de manera que puguin connectar amb els seus interessos i, per tant, motivar a l'alumnat.

Encaix en l'organització del centre

Els centres educatius necessiten encaixar els projectes d'ApS-SC en la seva organització interna. Han de decidir en quin espai o assignatura alliberen les 10 hores d'aprenentatge, quins mestres es fan càrrec, qui serà el responsable intern, com s'organitzen, etc. Aquest encaix no sempre és fàcil, ja que si s'ubica a les hores de tutoria, pot tenir un impacte negatiu en altres processos importants que es donen en aquesta hora. Com per exemple l'orientació acadèmica a 3r i 4t d'ESO.

Identificar els aprenentatges

El model teòric inicial seria que les escoles identifiquessin un conjunt d'aprenentatges a treballar i a partir d'aquí busquessin un projecte adient. La realitat però, és que aquest procés sovint és a l'inrevés i és a partir d'un projecte concret que s'extreuen els aprenentatges que es treballaran.

Preveure la planificació

Els centres educatius tenen necessitat de planificar les accions amb prou temps, alliberar recursos, organitza el personal, etc. Les programacions es fan a l'inici de curs i tot allò que no s'hagi previst abans, després és molt difícil d'encaixar-ho.

Informar a les famílies i l'alumnat

La informació a les famílies i a l'alumnat és un element important. Per una banda, les famílies necessiten saber com i quan aniran a fer el Servei comunitari i en quines condicions. D'altra banda, les escoles necessiten informació atractiva per motivar als i a les alumnes en els projectes.

Agilitzar els tràmits del convenis

Els convenis recullen els compromisos de cada agent. Per tant, és un element important per donar tranquil·litat i seguretat. Per aquest motiu és clau garantir que els convenis amb

les entitats estan signats abans de fer l'ApS-SC i que no quedin bloquejats al Departament d'Ensenyament.

Avaluació

Atès que el Servei comunitari formarà part del projecte curricular, els centres educatius necessitaran avaluar com s'ha dut a terme per part dels i les alumnes.

Anàlisi de les necessitats dels equipaments de la Xarxa

Disposar d'un marc normatiu clar

Els equipaments de la Xarxa tenen la necessitat de saber què implica i com es regula l'obligatorietat del Servei comunitari. Per aquest motiu, els és essencial conèixer el marc normatiu que ho regula. Necessiten saber què implicarà per als equipaments, com es poden portar a terme les propostes de l'ApS: d'on pot sorgir la iniciativa dels projectes, dels centres educatius i/o dels equipaments o altres agents?; com es pot desenvolupar, etc.

També han de ser coneixedors de les responsabilitats de cadascú (dels equipaments, dels centres educatius, les famílies, etc.), sobretot per allò que implica l'acompanyament i seguiment de l'alumnat en tant que és menor d'edat.

Tanmateix, cal que el marc explíciti de manera clara quins són els objectius i els impactes que es cerquen amb aquest tipus de metodologia, donat que el fet que sigui obligatori a partir del curs vinent pot fer que qui s'hi impliqui no ho faci des d'una mateixa mirada i intencionalitat. És necessari un marc global de línies de treball que orientin els projectes.

Fer seguiment i avaluar els projectes

Els equipaments participants en propostes d'ApS, així com els altres agents (centres educatius, etc.) han de disposar de mecanismes de control, seguiment i avaluació per poder valorar els resultats i impactes. En aquest sentit, es valora necessari que el marc normatiu fixi com ha de ser aquesta avaluació.

Tenir recursos, planificar i gestionar els projectes

Per als equipaments suposa un esforç de gestió i planificació dels projectes de l'ApS i implica canvis organitzatius. També tenen la necessitat d'adequar i ajustar a la normativa els projectes que ja desenvolupen.

Davant la dificultat de sostenibilitat dels projectes perquè es mantinguin en el temps, cal preveure els costos econòmics que suposa per als equipaments i tenir present que, amb la obligatorietat, pot agafar una dimensió més gran i rebre més demandes. Fins ara la participació en propostes d'ApS depenia de la voluntarietat de cada agent. Però, en el nou context es planteja que caldria que l'administració educativa, en tant que marca que s'ha de fer, doti de recursos econòmics per poder desenvolupar les propostes.

Agilitat i protocols de funcionament de l'ApS

Es valora necessari que el funcionament dels projectes d'ApS estigui protocol·litzat per ajudar a la seva implementació i gestió, així com al seguiment i control. També cal que els procediments de tot el procés siguin més àgils (convenis, etc.).

Informació i formació amb relació a la metodologia ApS

Els equipaments necessiten informació amb relació al funcionament de l'ApS. Poden necessitar suport tècnic d'orientació i formació relacionada amb la metodologia, conèixer les oportunitats que ofereix i saber com poden participar-hi.

Identificar i analitzar experiències d'ApS en els equipaments dels parcs

Els és necessari conèixer experiències que ja s'han fet o s'estan fent per poder veure com poden implicar-se en projectes d'ApS, inspirar-se i extreure aprenentatges.

Obrir mires més enllà de l'educació ambiental i a altres equipaments

Per als equipaments és necessari saber que poden participar en propostes d'ApS més enllà de l'educació ambiental. És una metodologia en la què poden implicar-se des de diverses temàtiques (inclusió, participació, sensibilització, etc.).

Conèixer les necessitats de la població diana

Als equipaments els és necessari conèixer les necessitats dels *targets* de població concrets als quals es dirigeixen les propostes. Aquest coneixement permetrà poder adequar-les i ajustar-les i oferir serveis i aprenentatges que connectin amb l'interès del jovent participant.

Donar-se més a conèixer

Tenen la necessitat de donar-se a conèixer al territori (centres educatius, altres equipaments, etc.) per explicar qui són, què fan, què poden oferir i obrir així les possibilitats a rebre més demandes i comptar amb agents disposats a col·laborar en projectes d'ApS amb equipaments i parcs de la Xarxa.

Anàlisi de les necessitats dels agents de la comunitat

Conèixer en què consisteixen els projectes ApS

Saber reconèixer el tret d'un projecte ApS, per si algun agent de la comunitat ja està impulsant o participant en algun projecte i no ho sap. És possible que les entitats, grups de recerca, etc. ja estiguin desenvolupant projectes amb una metodologia propera a la dels projectes ApS. Per tant, és important transmetre l'Aprenentatge Servei per capacitar en el seu reconeixement i, si és necessari, potenciar l'aprofitament dels projectes existents i transformació.

Conèixer el funcionament de l'ApS

Els diferents agents necessiten tenir informació pràctica amb relació a com poden formar part de l'ApS, saber quina feina han de fer, què implica oferir i fer un projecte ApS. A més a més, també es podria requerir recolzament amb relació a com s'ha de transmetre el coneixement i els aprenentatges a l'alumnat. Cal tenir en compte que alguns dels agents

no es dediquen a la docència o a la transmissió de coneixements, i per tant, necessitarien un suport i formació en el tema.

Definir el paper de cadascun

Aquesta definició de les funcions i tasques de cada agent implicat en un projecte d'ApS suposa, en primer terme, determinar qui assumeix la responsabilitat de treballar amb els infants i adolescents. En segon terme, saber quin paper tindrà i quin suport donarà l'administració pública. En aquest sentit, cal tenir en compte que algunes entitats són petites i tenen poc personal.

Lligar l'ApS amb l'activitat pròpia de l'agent

Una de les necessitats dels agents de la comunitat és saber quin benefici poden treure si un agent impulsa o participa en un projecte ApS. Per exemple, en el cas dels grups de recerca o universitats, caldria lligar-ho a la recerca que estan realitzant. D'aquesta manera, podria contribuir a difondre la recerca.

També es comenta que podria afavorir la Ciència ciutadana, que requereix de dades de la ciutadania per la recerca i la generació de coneixement.

Agents que impulsen les aliances

Per fer realitat els projectes ApS, els agents de la comunitat necessiten establir ponts i aliances entre ajuntaments i escoles i entitats. En aquest sentit, es remarca que els ajuntaments petits ho poden tenir més fàcil per la proximitat entre els actors el territori, doncs ja poden tenir creada la xarxa o han establert aliances entre agents. Però, en les administracions locals grans és més complex. Per aquest motiu seria interessant que algun agent realitzés aquesta funció de posar en contacte, coordinar, motivar i impulsar el coneixement mutu, etc.

Explicar què fan i com contribueixen al territori

Els agents de la comunitat volen mostrar la part positiva d'allò que fan, explicar i comunicar a la ciutadania quina és la seva funció, com contribueixen al territori. Això implica:

- per una banda, transmetre, donar a conèixer com funcionen els parcs naturals.

- per una altra banda, comunicar millor que implica la tasca de cadascun: contribuïm a conservar, donem suport, afavorim la riquesa rural, etc.

4. Oportunitats i elements facilitadors

La fotografia de la situació actual es va completar identificant les oportunitats i elements facilitadors per tal que els projectes ApS es puguin desenvolupar en els espais naturals de la Xarxa d'equipaments.

La Xarxa de Parcs Naturals

La xarxa en sí mateixa és un element d'oportunitat:

- Permet treballar més transversalment i amb altres administracions.
- Ofereix la possibilitat de planificar conjuntament entre parc i equipaments dels parcs.
- Té experiència en aquest treball en equip
- Afavoreix escalar iniciatives o projectes que es facin a un parc i que es puguin replicar en altres espais.

A més, el patrimoni cultural i natural és un element que facilita i obra possibilitats de projectes.

La visibilitat, prestigi i reconeixement dels espais naturals i equipaments de la Xarxa

Els parcs naturals de la xarxa ja compten amb visibilitat i prestigi per part de la comunitat i això obra finestres per rebre demandes de projectes d'ApS. Tenen l'aval de la Diputació de Barcelona amb relació al seus serveis i projectes, tenen experiència i coneixement, vocació i professionalitat.

Donar a conèixer la tasca dels parcs

Implicar-se en l'ApS pot contribuir a donar a conèixer la tasca dels parcs a la població. Al generar una oferta de serveis a les escoles, es pot despertar els interessos i descobrir les potencialitats de tot allò que es pot fer de manera conjunta, dels aprenentatges que es poden experimentar i adquirir, etc.

No es parteix de zero

Els parcs ja tenen experiències i programes, que poden ser un element que faciliti que se n'engeguin més. Alguns d'ells amb pocs canvis es podrien convertir en projectes d'ApS-SC.

La problemàtica ambiental, un tema d'actualitat

La problemàtica ambiental és fàcil d'oferir, ja que és un tema d'actualitat. Ens trobem en un context de conscienciació, sensibilització i moviments (*Fridays for future*, ...). Això pot ajudar a arribar als centres i connectar amb l'interès dels joves.

Pedagogia i sensibilització vers l'educació ambiental

El Servei comunitari és una oportunitat per fer educació ambiental: fer pedagogia amb la ciutadania i també dins de la pròpia Xarxa, sensibilització i conscienciació ambiental i altres aspectes de sostenibilitat. En definitiva, contribuir a generar un escenari de responsabilitat compartida, els espais naturals necessiten de tots i totes. En aquest sentit, s'obren possibilitats per contemplar l'ODS com a línia de treball.

El territori a l'aire lliure

El propi territori on estan els parcs naturals és una oportunitat. Es tracta d'espais a l'aire on fer activitats, espais acotats i limitats on existeix un equipament i uns professionals de referència. A més a més, els parcs no tanquen en tot l'any, de manera que es poden fer projectes en el moment que convingui al centre.

Diversitat d'àmbits de treball i temàtiques

Des dels equipaments de la Xarxa es poden treballar una gran quantitat de temes i àmbits diversos (conservació, sostenibilitat, patrimoni, medi ambient, inclusió, sensibilització, etc.). Les activitats poden ser variades, manipulatives i experimentals.

Equip tècnic

La xarxa de professionals és diversa i compta amb professionals amb molta experiència i coneixements, que poden aportar aprenentatges diferents. A més, els recursos humans ja hi són amb disponibilitat, donat que es tracta de d'equips professionals que ho gestionen. Únicament cal redefinir funcions i redistribuir tasques.

Disponibilitat de recursos

Es disposen dels equipaments i de molts recursos que es poden posar al servei dels projectes d'ApS.

Aprofitar el coneixement de les administracions especialitzades

Donar a conèixer les oportunitats aprofitant l'experiència i coneixement de la Diputació de Barcelona i les administracions especialitzades en l'àmbit. Aprendre de l'experiència dels altres (entitats, grups de recerca) i obrir la recerca a la ciutadania.

La possibilitat de continuïtat els projectes

Tot i que cada projecte d'ApS té la seva durada en el temps, se'ls pot donar continuïtat, creant itineraris amb relació a una línia o tema. Per exemple, amb projectes de custòdia del territori.

Obertura dels centres educatius al seu entorn

Els projectes d'ApS són una oportunitat per als centres educatius per obrir-se i vincular-se més al seu entorn, participar de la seva millora i establir aliances amb altres agents. Per als parcs i equipaments de la Xarxa també és una oportunitat establir aquest contacte i aliança amb centres educatius amb qui encara no han arribat.

Un projecte ApS te els elements perfectes per motivar al jovent

Es valora que l'ApS als espais naturals són una oportunitat per treballar amb el jovent, ja que compleix elements que els poden motivar:

- Aventura: oportunitat de treballar en un àmbit més atractiu.
- Bon moment: per introduir el joves en la defensa del territori.
- Gratificant: els espais naturals són un àmbit més amable (que l'aula).

- Tangible: l'aprenentatge i el servei són reals i visibles. Tenen un impacte que es pot tocar.
- Concret: els projectes es centren en treballar temàtiques concretes que poden ajudar a connectar amb l'interès del jove i alhora aporta facilitat de logística en la gestió.

En aquest sentit, es ressalta que els ApS en espais naturals poden reforçar el seu empoderament: els obre possibilitats de conèixer altres oficis (vinya, fusteria, treballs naturals, etc.), alhora que es dignifiquen els oficis. Els permet descobrir àmbits formatius laborals que poden ser del seu interès. L'ApS els dona valor com a subjectes actius de la comunitat, els ajuda a reforçar i millorar la seva autoestima, etc.

Implicació dels agents i ampliar de la xarxa

Són una oportunitat per afavorir la implicació dels diversos agents i establir aliances i col·laboracions: famílies, centres educatius, equipaments, Generalitat de Catalunya, etc. Implica l'oportunitat en créixer en col·laboradors, crear xarxa real, ja que es construeix al voltant d'un projecte pràctic.

En aquest sentit, es posa l'accent en que un projecte ApS és un *win win*, en el qual tots els agents implicats tenen beneficis. Tothom guanya.

Obrir a la participació

La definició dels projectes d'ApS és una oportunitat per obrir la participació a altres agents i fer llistat de necessitats a cobrir des del Servei comunitària.

Establiment de vincles

Fer projectes d'ApS a la Xarxa de parcs naturals afavoreix la reconexió amb la natura a través de la vivència i des de la proximitat. Possibilita que els i les joves s'apropiïn i empoderin de l'espai i s'impliquin en la millora de l'entorn o fins i tot en la gestió del propi parc. Aquesta connexió contribueix a l'arrelament i possibilita el reforç del vincle i el sentiment de pertinença amb al territori.

Aquests vincles també contribueixen a la cohesió social, establint vincles entre les comunitats i el territori, etc.

La capacitat d'incidència de l'ApS en l'entorn proper

El valor del Km0, de projectes vinculats i propers al territori de l'alumnat és una oportunitat per treballar la seva corresponsabilitat com a subjecte actiu per millorar el seu entorn.

Amb tot, també és necessari tenir en compte que hi ha municipis ubicats a la perifèria dels parcs als quals se'ls pot oferir fer una part dels projectes al parc i l'altra al centre educatiu o entorn proper al parc, que els sigui de referència i proper a l'alumnat. En tot cas, l'estratègia a seguir dependrà de les dificultats de mobilitat i transport per portar a l'alumnat al parc, el vincle dels centres i l'alumnat amb el territori, etc. A partir de l'anàlisi de necessitats, caldrà valorar quines oportunitats tenim per poder formar part dels projectes fora dels parcs.

Innovació en l'educació

L'Aprenentatge Servei comporta innovar en la metodologia, en els projectes, etc. És una metodologia que aporta altres maneres de fer i promou una educació on s'estableixen relacions d'aprenentatge mutu.

Oportunitat econòmica pels equipaments?

Si l'obligatorietat va acompanyada d'una dotació pressupostària per als equipaments per desenvolupar projectes d'ApS, això pot suposar una oportunitat.

5. Propostes d'acció

A continuació, s'exposen les propostes d'acció realitzades en base a l'anàlisi de necessitats i les oportunitats realitzat.

Generar un equip de treball de la XPN per treballar el tema de l'ApS

- Crear un equip de treball de la Xarxa de Parcs naturals amb recursos, per tal que defineixin un programa genèric d'accions ApS a fer a la XPN o específic per cada parc. Incloure en aquest equip els gestors i els equipaments de la xarxa.

Facilitar un programa que contingui tota l'oferta d'accions d'ApS als equipaments

- Reconvertir projectes i programes ja existents als equipaments per tal que puguin convertir-se o homologar-se en projectes d'Aprenentatge Servei/ Servei comunitari.
- Establir un catàleg de propostes d'accions ApS que es poden realitzar als parcs. Acompanyar-ho amb l'elaboració d'un seguit de barems o criteris, per si hi hagués excés de demanda, poder seleccionar-les.

Compartir informació entre els equipaments de la Xarxa

- Elaborar un mapa dels projectes que s'estan fent i dels agents del territori.
- Organitzar una comunitat virtual d'ApS amb informació i intercanvi de casos d'èxit, protocols, etc.
- Organitzar una borsa d'ofertes i necessitats que posi en contacte els diversos actors per organitzar iniciatives ApS.

Fer partícips a altres agents en la creació de propostes

- Fer un concurs d'idees amb possibles actuacions d'ApS. Facilitar que les entitats presentin propostes i la proposta guanyadora impulsar-la amb ajuts i recursos
- Organitzar una jornada de networking on es puguin fer cites ràpides entre equipaments/parcs i centres educatius per sondejar possibles projectes i centres interessats.
- Crear un viviers d'idees de projectes d'ApS als parcs alimentat pels propis joves. Per exemple es podria fer un concurs d'idees amb a l'alumnat
- Oferir espais d'aproximació en els quals es pugui connectar l'interès dels joves i les necessitats dels espais naturals. Es podria fer que una part d'elles hores es pugui destinar a que els joves puguin decidir què volen fer als parcs amb itineraris ApS, descoberta de l'espai, identificació de les problemàtiques sobre les quals intervenir; i les hores restants, a intervenir, a fer-ho.
- Partir de les queixes i suggeriments de millora que es fan als parcs per a valorar quins serveis o millores caldria fer i d'aquesta manera resoldre problemes reals.
- Fer un fòrum d'agents (àmbit parc) per definir projectes.
- Crear, impulsar, mantenir una taula a cada parc de tots els agents del territori per recollir necessitats i teixir projectes.

Posar en marxa un projecte pilot

- Posar en marxa un projecte pilot que animi als altres equipaments, entitats i escoles a fer-ne repliques amb altres temes i criteris. Es tractaria de posar en marxa els elements metodològics (xarxa, reunions, participants, etc.) per prendre i poder explicar i aprendre de l'experiència.

Generar projectes diversos i motivadors

- Generar una oferta de projectes diversa d'activitats amb:
 - Una vessant més de recerca, vinculada a una visió més acadèmica per a aquelles alumnes *estudiosos*.
 - Una vessant més lúdica dirigida a aquell alumnat que el motiva més l'acció.
 Per donar opció a la diversitat de l'alumnat i contribuir a la seva motivació.

- Fer una jornada de portes obertes. Una mena de Festa de l'ApS, per a que l'alumnat s'impliqui més en l'ApS.
- Seduir l'alumnat dels centres demanant la seva confidencialitat per a resoldre problemes "delicats". Per exemple, tritó MSY.

Comunicar més i millor

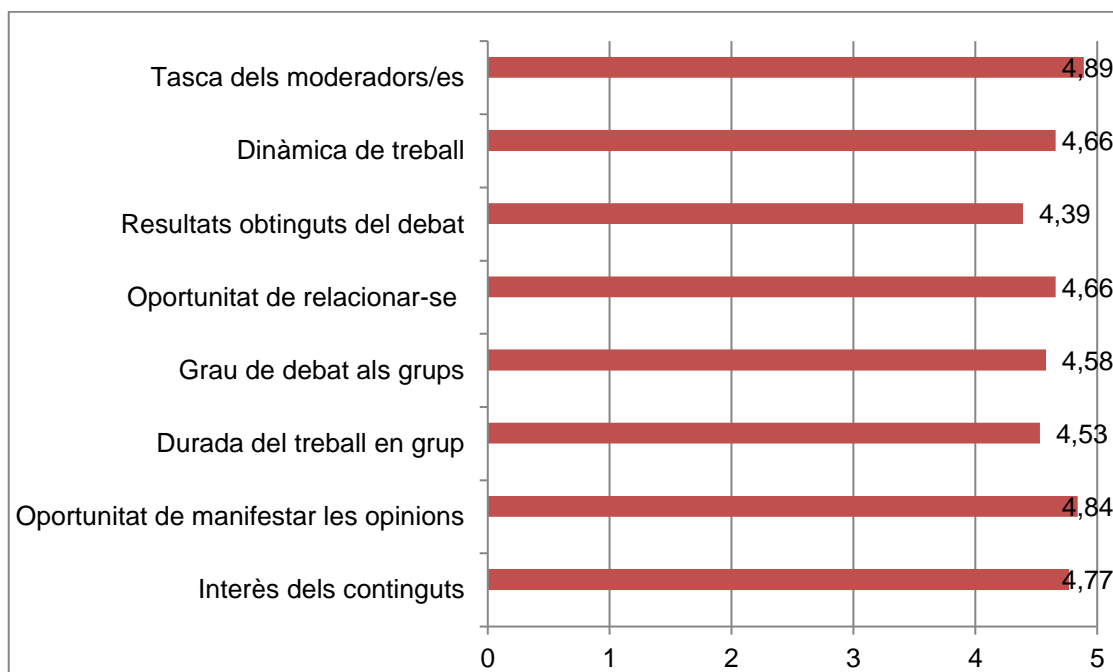
- Fer un retorn d'agraïment i presentació a la comunitat dels resultats obtinguts en l'acció ApS per part dels mateixos actors. Motiva als infants i adolescents i la societat agraeix la participació.

Crear d'una línia de suport

- Crear una línia de suport tècnic, metodològic i econòmic per impulsar projectes ApS.

6. Valoració de la jornada

Els i les participants assenyalaven amb una x el grau de satisfacció de l'1 al 5 respecte cadascun d'aquests ítems (1 seria gens satisfet i 5 seria molt satisfet).

Comentaris

El més positiu del treball en grups ha estat...

Espai de trobada i coneixement mutu

- Conèixer altres companys.
- Conèixer companys.
- Posar cares a gent que no coneixies. Intercanvi de punts de vista de gent que prové de diversos camps de l'Educació ambiental.
- La diversitat dels agents implicats.
- Intercanvi amb companys de diferents sectors i coneixement mutu.

Compartir visions i experiències amb els companys/es

- Compartir (2)
- L'intercanvi, les reflexions, els punts de vista.
- Compartir i escoltar punts de vista diferents.
- Com sempre, compartir, escoltar altres punts de vista i poder passar una estona junts.
- L'aportació de diferents opinions.

- S'han pogut intercanviar opinions des de diferents àmbits de treball.
- Compartir visions.
- La diversitat de perspectives.
- L'intercanvi d'idees amb calma.
- Diversitat i riquesa de les aportacions.
- Conèixer noves maneres de veure l'educació ambiental. Fantàstic treball.
- Conèixer altres entitats i poder compartir coneixements.
- Conèixer el que pensàvem entre tots.
- Poder intercanviar idees entre nosaltres.
- Possibilitar intercanvis.
- Poder intercanviar tot tipus d'idees.
- Compartir neguits, conèixer projectes. Teràpia de grup.
- Compartir experiències.
- Compartir experiències amb altres actors.
- L'enriquiment.
- Poder col·laborar i treballar de manera conjunta.
- La diversitat de punts de vista.
- Tenir oportunitat de conèixer i debatre experiències i marc de treball futur.
- Poder compartir experiències amb altres professionals que no són docents.
- Poder reflexionar i pensar conjuntament persones de diferents àmbits sobre com fer les APs als equipaments. L'intercanvi i l'enriquiment.
- Poder escoltar idees de gent amb diferents visons o perspectives i extreure conclusions i idees de futur.
- Possibilitat de comptar amb la visió de companys d'altres àmbits (per exemple experiències escoles).

Aclarir dubtes amb relació a l'ApS

- Aclarir el tema de l'APS, obligatorietat, etc

La dinàmica de treball

- Grups reduïts i durada limitada i no excessiva.
- Poder treballar en grup petit i també tots junts.
- Fer grups petits on es podria compartir totes les vivències.
- Efectivitat.
- Dinàmic i amè, timings respectats i amb temps per tot.
- La diversitat del mateix i la bona tasca de la dinamitzadora perquè hi hagués un bon ambient.
- L'equilibri en la participació de tothom. L'equip ha entès molt bé l'objectiu.
- La quantitat d'idees i implicació de totes les persones assistents i la qualitat en la recollida de les idees

El que menys m'ha agradat del treball en grup ha estat...

La durada de la jornada

- Pocs moments d'esbarjo per compartir.
- No poder quedar-me a les conclusions.
- Potser una mica llarg.

- No tenir més temps per debatre amb gent d'altres grups.
- Massa esforç tot el dia.
- Que no es quedi tothom fins al final. Que hi ha altres equipaments d'Educació ambiental que no han vingut.
- Potser la part de després de dinar (per la calor).
- Després de dinar és més difícil.
- Jornada de la tarda menys clarividient que al matí (efecte post dinar).
- La manca de temps.
- Se m'ha passat molt ràpid el temps.

Organització

- Que els tres grups estiguessin separats.
- Poca barreja.
- La primera part de necessitats costava una mica d'entendre que es volia.
- Potser l'explicació dels resultats al grup en general, massa informació en poc temps però per la resta perfecte.

La calor

- Ostres, potser la calor de la sala. Tot bé!
- La calor que feia.

Res

- Res (2)
- Res, molt a gust.

No vull marxar sense dir que...

Enriquiment i utilitat

- M'ha encantat! Molt profitós i crec que serà molt útil.
- Molt positiu aprofitar experiències conjuntes. Serveix per sacsejar i canviar maneres de fer. Molta calor a les sales.
- Ha estat instructiu.
- Ha estat un matí molt interessant.
- Amb la comunicació s'arriba més a tot.
- Aquestes trobades sempre són molt profitoses.
- Compartir sempre va bé.
- Ha estat una jornada molt interessant. Gràcies.

Durada i organització de la jornada

- Caldria deixar una estona després de dinar.
- Sento no estar a la tarda.
- La posada en comú de les conclusions no sé si es podria fer d'una altra manera.
- La posada en comú ha estat una mica llarga.

Oportunitats i continuïtat

- L'ApS és una gran oportunitat de treball dins de l'àmbit dels parcs.
- Cal treballar més en ApS.
- Estaria bé fer una trobada similar però amb els agents del territori reals i entitats, sector econòmic, centres educatius,... per donar a conèixer les possibilitats de l'ApS i per conèixer des de l'administració les seves opinions.
- Cal formació en relació amb la gestió. Cal inversió en partides pressupostàries tant per recursos materials com personals.
- Cal ser conscient de la realitat dels instituts, sobre tot dels públics (alumnat amb problemàtiques varies i diverses , professorat desmotivats, falta de recursos, etc) a l'hora de dissenyar ApS a desenvolupar als parcs .

Agraïment

- Moltíssimes gràcies per deixar-nos participar i veure els punts de vista d'altres professionals.
- Felicitats per la feina.
- Feu una dinamització molt bona.
- Moltes gràcies, sou molt bons.
- Tot molt bé!
- Moderadores realment bones.
- M'ha agradat molt.
- Felicito als moderadors i la capacitat de síntesi de les propostes fetes als grups
- Els moderadors/es han fet una feina fantàstica.
- Moltes gràcies, jornada molt interessant!
- Gràcies.
- Tot molt bé, gràcies.
- Gràcies per la dinamització i energia que transmeten. Els ApS són molt engrescadors i compartir-ho és una manera de fer-les créixer.
- Ha estat una gran jornada.

Annex 1: mapes d'empatia

Els centres educatius

Què pensen? Què senten?

- Implicarà més feina per les escoles i a més a més també fora de l'horari lectiu.
- Tenen molts dubtes: què diu la normativa?, qui ho farà, qui se n'ocupa a nivell de centre ?, quin cost té?, per on comencem? té sentit si és obligatori?, com ho explicarem a les famílies?
- No saben exactament que és això del Servei comunitari: com s'organitza?, hi ha una oferta de serveis o l'hem de fer nosaltres?, hi ha alguna activitat que ja fem que puguem aprofitar?
- Que els manca hores per poder fer-ho.
- No saben com contactar amb les entitats externes
- Hi ha impediments legals i que serà un malson de papers per fer el Servei comunitari.
- Que és millor fer-ho a 4rt ESO .
- No saben com motivar a l'alumnat.
- Es pregunten quin ha de ser l'abast temporal de les accions: millor a curt termini o amb accions continuades al llarg dels anys ?
- Que tenen dificultats per signar els convenis.
- Que la implicació del professorat no és homogènia.
- Que no s'han format suficientment.
- Que pot ser una oportunitat pels joves i en especial per alguns perfils concrets

Què fa? Com actuen?

- S'informen (cercar llocs, altres escoles, companys, departament, etc.)
- Creen equips de treball i trien un responsable
- Ho incorporen a hores de tutoria però això té un cost
- Intenten readaptar el que ja tenen
- Informen a les famílies i a l'alumnat.
- Identifiquen quins aprenentatges es poden treballar.
- Demanen informació a l'ajuntament sobre el teixit associatiu.
- Investiguen i exploren l'entorn (biblioteca, ONG, centre obert, etc.).
- Contacten amb les entitats.
- Es formen.
- Executen protocols administratius.
- Fan una tria variada d'entitats on fer ApS i ofereixen un llistat amb les ofertes.

Què escolten?

- Dubtes dels pares i alumnes: això què és, serà avaluable, serà útil?.
- Desmotivació de l'alumnat a l'inici (quin pal, jo tinc vida el dissabte, em fas treballar sense cobrar, etc.).
- Que l'ajuntament els recolza.
- Preguntes sobre quina implicació suposarà a les famílies i queixes.
- Preocupacions per la seguretat de l'alumnat: estaran sols?, qui els vigilarà?, què passarà si passa alguna cosa?, qui fa l'assegurança?.
- Algunes entitats que ja els fan propostes
- Les entitats reclamen majors d'edat per determinades tasques i expressen dubtes: quina autoritat tenen, quins horaris, qui es responsabilitza?
- Opinions diverses i contradictòries que caldrà gestionar.

Els Equipaments de la Xarxa de Parcs Naturals

Què pensen? Què senten?

- Pensen que l'ApS és una oportunitat pels equipaments (no pensant en mà d'obra) per incorporar metodologies que no estan utilitzant fins ara.
- És una oportunitat pel territori.
- Hi ha possibilitat de rebre demanda.
- Senten que implica més feina
- Pensen que és una oportunitat per divulgar la seva feina.
- Tenen la percepció de ser una peça clau.
- Pensen que té un preu.
- Senten que els centres educatius no els coneixen prou.
- Quan els equipaments reben una proposta d'ApS senten que són escollits, que se'ls reconeix.
- Tenen la sensació que participar-hi els aporta sentiment de pertinença al territori.
- Tenen molts dubtes i preguntes: quin és l'impacte de l'obligatorietat?; quin és l'objectiu que es pretén amb l'ApS, quina responsabilitat té cadascú, com fer la programació del pressupost anual del parc, etc.).
- Pensen que hi ha diversos aspectes a resoldre per poder participar en una proposta d'ApS: com es fa acompanyament i seguiment dels menors; com es resolen dificultats de transport; etc.
- Cal treballar en equip, no sols: Generalitat de Catalunya, DIBA, equipaments, instituts
- Senten que anem tard. No s'ha comptat amb ells des del principi i es troben amb què ara serà obligatori. No hi ha hagut reflexió prèvia.
- Pensen que cal fer una reflexió prèvia de parcs i equipaments.
- La valoració i avaluació dels serveis és necessària.
- Ja s'estan fent propostes però en l'àmbit del lleure

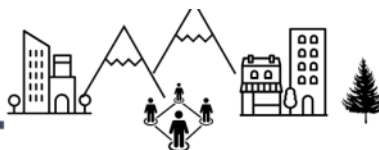
Què fa? Com actuen?

- Fan projectes concrets i puntuals d'ApS però no projectes de servei comunitari
- S'estan informant i formant amb relació a l'ApS
- Analitzen si ja estan fent alguna experiència d'ApS
- Els permet sociabilitzar l'equipaments
- Tancar el cercle escola entorn famílies
- Participen en la millora de l'autoestima de l'alumnat i el seu l'empoderament.
- Fan sense disposar de protocols.

Què escolten?

- Hi ha poca demanda.
- Serà obligatori.
- La obligatorietat és imminent.
- Hi ha equipaments que fins ara no han escoltat res amb relació a l'ApS.
- Degut a la obligatorietat el servei comunitari anirà a més.
- Poca experiència en servei comunitari vinculat a medi ambient.
- Dificultats per entomar la responsabilitat principalment amb elació al seguiment i acompanyament del jovent menor d'edat.
- Ganes de participar.
- Ve de nou com a servei comunitari.

Agents de la comunitat

Què pensen? Què senten?

Què escolten?

Què fan? Com actuen?

Entitats

- Desconeixement.
- Falten recursos per assumir-ho, tant econòmics com de personal.
- Por davant els temes de responsabilitat legal (menors).
- Potser es una oportunitat per difondre la tasca de l'entitat i obrir-la a la ciutadania.
- Cal més suport de l'administració.

- Obligtorietat del Servei comunitari en el curs 2019/2020.
- Altres experiències.

- Moltes entitats estan fent activitats. Amb metodologia ApS sense saber-ho (defensa del territori o del patrimoni cultural).
- Algunes ofereixen projectes de participació, de voluntariat i ApS.

Grups de recerca, universitats...

- Són receptius.
- Oportunitat de divulgar i rebre suport en les seves recerques.
- Quina feina! Com es fa? Com ens organitzem?
- Qui es responsabilitza dels infants?

- Treballar amb menors es molta responsabilitat.
- No en traurem profit! Molta feina per poca cosa.

- Hi ha molts centres disposats.
- No està clar quin suport ens donaran les administracions.

- S'hi impliquen si hi veuen l'oportunitat.
- Poden articular projectes de recerca ciutadana. Fan divulgació dels seus camps de recerca amb els centres educatius i la població.
- Col·laboren usualment amb l'administració.

Ajuntaments, Consells Comarcals...

- Dubtem! Quin rol hem de jugar? Hem d'impulsar projectes ApS? Rebem els projectes ApS?
- Com l'aterrem a la gestió real?
- Això em sona!
- Depèn de cada administració, no es el mateix la capacitat d'impuls d'un ajuntament gran, que d'un petit.

- Què m'oferiu per fer Servei comunitari?
- Això qui ho paga?
- Un ajuntament petit te més proximitat als agents del territori i per tant, més facilitat

- Formació.

Sector econòmic

- Quin benefici en trec?
- Quina feina de més hauré de fer?
- Quines responsabilitats hauré d'assumir?
- M'ajudaran?

- Ens aprofitem del territori i no hi aportem beneficis, fins i tot els malmetem.
- "La muntanya és de tots".

- Ajut i suport a l'economia local (generem negoci).

El disseny metodològic, la dinamització de la jornada i elaboració de l'informe de resultats ha estat a càrrec de

